

Doktori (PhD) értekezés tézisei

**Az 1831-es kolerajárvány Perényi Zsigmond királyi
biztosi kerületeiben**

Dancs György

Témavezető: Dr. Velkey Ferenc



DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2024

I. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

A történelem során az emberiség a járványok ellen folyamatos küzdelmet folytatott. Előfordulásuk okait az évezredek folyamán megközelítették vallási és racionális magyarázatokkal is. Az első civilizációktól kezdve fontos kérdés, hogy az emberi közösségek, hatalmak, államok hogyan vették fel a harcot a járványokkal.

Jelen disszertáció témája az 1831-es magyarországi kolerajárvány története a báró Perényi Zsigmond királyi biztos felügyelete alá tartozó északkelet-magyarországi területen, a galíciai határvidéken és Máramaros, Szatmár, Ugocsa vármegyékben, különös tekintettel a királyi biztos tevékenységére. A témát több szempontból is érdemes a figyelem középpontjába állítani. Az 1831-es kolerajárványra vonatkozóan ugyan számos leírás ismert, viszont kifejezetten az ország északkeleti területein lezajló kolerajárvány eseménytörténetét eddig kevés történeti kutatás tárta fel. A térség sajátosságain keresztül közelebb kerülhetünk az első kolerajárvány okozta társadalmi-, politikai-, gazdasági kihívások mélyebb megismerésére.

A kutatásaink kettős irányai egyrészt az 1831-es magyarországi kolerajárvány mélyebb megismerésére, másrészt Perényi királyi biztos szerepének feltárására összpontosult. A központi utasítások és rendeletek, a lokális védekezés gyakorlati feladatait irányító vármegyei intézkedések, az ezek között kulcsszerepet játszó királyi biztosok tevékenysége, illetve a közöttük létrejött kommunikáció fennmaradt nyomai feltárják számunkra, hogy milyen módon zajlott a járvány elleni védekezés és hogyan hatottak egymásra a szereplők a döntések meghozatalában. Munkánkkal egyrészt a járvány elleni küzdelemnek ezen eddig kevésbé kutatott és feltárt kezdeti szakaszát mutatjuk be, másrészt az országos járványhelyzet kialakulásától a Perényi Zsigmond királyi biztosra bízott területek járványtörténetét a királyi biztos tevékenységgel a középpontban.

Az idő és terület, amely a kutatás fókuszában volt az 1831-es évi eseményeket és a Magyar Királyság területét ölelte fel. A téma megfelelő feltárásához mindenképp szükségünk volt bizonyos ismeretekre a kolerajárványok kialakulásának előtörténetéről, a különböző – főként szomszédos – államok által megvalósított preventív és járványügyi intézkedésekről, ami kilép a viszonylag szűk területi és kronológiai keretből. Noha nem volt kifejezetten cél a kolerajárvány, mint pandémia eseménytörténetének a bemutatása, azonban a vizsgált időszak a betegség világjárvánnyá alakulásától a Habsburg Birodalom részét képező Galícia határaihoz való eljutásáig is kiterjedt. Ez volt az a fordulópont, amely a galíciai határ lezárásához és a királyi biztosok mandátumához vezetett. Fontosnak láttuk, hogy Európa más

országainak védekezési intézkedéseit is megvizsgáljuk és azokat a Magyarországon megvalósult eljárásokkal összehasonlitsuk. Egy teljeskörű előtörténet és járványtörténet bemutatására nem volt lehetőségünk, elsősorban arra törekedtünk, hogy az államok alapvető cselekvési mechanizmusait és a járvánnyal szembeni fellépésüket ismertessük és azt a Magyar Királyság szempontjából is értelemezhető keretbe foglaljuk.

A kolera a Habsburg Birodalom határánál történő megjelenése és a járvány első Magyarországon deklarált megbetegedései között jelentős időszak telt el, amely a védekezést, annak sikerességét, illetve sikertelenségét és a királyi biztosi tevékenységet is jelentősen meghatározta. Gyakorlatilag legalább két – sőt bizonyos szempontból több – periódusról is beszélhetünk járvány, a Magyar Királyságot és Perényi királyi biztosságát érintő kérdésekben, amelyet mindenképp külön kell választanunk. A kutatás főként ennek a két királyi biztosi periódusnak a tevékenységi területeire terjedt ki, vagyis elsőként a galíciai határszél, elsősorban Bereg és Máramaros vármegyék Erdélyig (1830 végétől 1831 júniusáig), valamint a járványos helyzet kialakulásával összhangban megvalósult országos királyi biztosi körzetesítés során létrejött Máramaros, Ugocsa és Szatmár vármegyék együttes területe. Mivel a vármegyei hatóságok és a királyi biztosok együttes munkálkodásának tekinthetjük a járvány elleni védekezés szervezését, ezért annak vizsgálatát nem rögzíthetjük mereven a királyi biztosi kiküldetésekhez. Ez azért is különösen nehéz lenne, mert a mandátum lejártakor Perényi még a folyó ügyeit hosszú hetekig, sőt hónapokig folytatta a kolerajárvány királyi biztosi tevékenységével összefüggésben mindkét alkalommal. Ezért célszerűnek láttuk a Perényi fennhatósága alá tartozó területek járványügyi vizsgálatát annak kezdetétől a befejezéséig kiterjeszteni, függetlenül a királyi biztosi mandátum idejétől.

II. Források és módszerek

A kolerajárvány a magyar történetírás reformkorral foglalkozó fejezeteiben valamelyest idegenül hat. Annak ellenére, hogy a kifejezetten az 1831-es kolerajárvánnyal számos történeti kutatás foglalkozott és az elmúlt években, sőt évtizedekben is számos kutatás és történeti munka született erről az eseménysorozatról, mégis a kolerajárványt egész Magyarország területére kiterjedő, és azt több szegmensből is vizsgáló monográfia még mindezidáig nem született. A kolerajárvány közvetlen következményeiként nyilvántartott felkelések történetének igen bőséges szakirodalma van. A kolerajárvány ideje alatti királyi biztosi szerepköréről és tevékenységről szinte alig olvashatunk szakszerű beszámolókat. Szintén hiányosak a történeti ismereteink a Magyar Királyság területén dúló kolerajárvány

kezdeti, az országos járványhelyzet kialakulásáig tartó időszakának eseménytörténetéről. A védekezési intézkedések első szakasza, illetve a galíciai határvidék és Perényi Zsigmond királyi biztosi tevékenysége mindezért elsősorban elsődleges forrásokra, levéltári kutatások feldolgozására szorítkozhatott. Vizsgálódásunk során az alapvető kérdések feltárásban nem a források hiánya, hanem sokkal inkább annak bősége jelentett problémát.

A magyar járványtörténeti munkák jelentős része csak a betegségnek az ország területén való elterjedésétől kezdve vizsgálja az eseményeket, az addigi történések ismertetését elődeink nem érezték fontosnak. A kolera a Habsburg Birodalom határánál történő megjelenése és a járvány első Magyarországon deklarált megbetegedései között jelentős időszak telt el, amely a védekezést, annak sikerességét, illetve sikertelenségét és a királyi biztosi tevékenységet is jelentősen meghatározta. A királyi biztosok kiküldése esetén több periódusról is beszélhetünk járvány, a Magyar Királyságot és Perényi királyi biztosságát érintő kérdésekben, amelyet mindenképp külön kell választanunk. A kutatás főként ennek a két királyi biztosi periódusnak a tevékenységi területeire terjedt ki, vagyis elsőként a galíciai határszél, elsősorban Bereg és Máramaros vármegyék Erdélyig (1830 végétől 1831 júniusáig), valamint a járványos helyzet kialakulásával összhangban megvalósult országos királyi biztosi körzetesítés során létrejött Máramaros, Ugocsa és Szatmár vármegyék együttes területe. Mivel a vármegyei hatóságok és a királyi biztosok együttes munkálkodásának tekinthetjük a járvány elleni védekezés szervezését, ezért annak vizsgálatát nem rögzíthetjük szorosan a királyi biztosi kiküldetésekhez. Célszerűnek láttuk a Perényi fennhatósága alá tartozó területek járványügyi vizsgálatát annak kezdetétől a befejezéséig kiterjeszteni, függetlenül a királyi biztosi mandátum idejétől.

A védekezési intézkedések első fázisának, illetve a galíciai határvidék és Perényi Zsigmond királyi biztosi tevékenységének vizsgálata elsősorban elsődleges forrásokra, levéltári kutatások feldolgozására szorítkozhatott. A levéltári kutatómunka három állam levéltárában zajlott: Magyarországon a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában (MNL OL), valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltárban (MNL SZSZBVL); Romániában a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Kirendeltségében (Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Cluj – Cluj), Ukrajnában a Kárpátaljai Területi Állami Levéltárban (Державний архів Закарпатської області – КТÁL).

Az MNL OL-ban Perényi Zsigmond személyét illető levéltári állagokat, a Helytartótanács kolerajárványra vonatkozó iratai kerültek feldolgozásra. Ezenkívül szintén az Országos Levéltárban a Helytartótanácsi levéltár 1831-es évi koleraügyi iratait sikerült

feldolgozni, amelyek a Helytartótanács rendeleteit, utasításait, szabályozásait, valamint vármegyei jelentéseket tartalmazta.

A MNL SZSZBVL-ban a Szatmár vármegyei korszakból fennmaradt iratokat vizsgáltuk. Sikerült a Szatmár vármegyei nemesi közgyűlések jegyzőkönyveit, levelezéseit, koleraügyi állandó bizottság iratait, a Helytartótanács kolerajárványra vonatkozó rendeleteit begyűjteni. A Szatmár vármegyére vonatkozó iratok egy jelentős része viszont a kolozsvári levéltárban, az 1831-es kolerajárványra vonatkozó iratanyagok között található. A Kárpátaljai Területi Állami Levéltárban kiemelendő kolerajárvány kitörésének kezdeti időszakairól és a járvány kiszélesedésének vármegyei eseményeiről is számos forrást nyújtó Bereg megyei főispáni, a Perényi család, Ugocsa vármegye főispáni iratanyagai és az Ung vármegyei főispáni gyűjteményekben is, valamint a máramarosi koronavárosok levéltári állagának a témára vonatkozó iratai is kiemelendők. Megjegyzendő, hogy a kárpátaljai levéltári anyagok rendezésénél a vármegyei adminisztráció legfontosabb iratállományai elsősorban a főispáni fondokba kerültek be, a 283-as Bereg vármegyei alispáni fond pedig jelenleg nem kutatható.

A munka központi kérdése elsődleges forrásfeltárást igényelt. A vizsgálatokhoz fő források alapvető részét a korabeli hivatali iratok képezték. A járvány során kialakított hierarchikus rendszer megkövetelte, hogy a legalsóbb szinttől (a településektől) a legmagasabb szintig (Magyar Királyi Helytartótanács) a tájékoztatás és az információ áramlása a lehető legtökéletesebb legyen. A vármegyei és a helytartótanácsi, valamint Perényi személyes levéltári iratai között így egymással szembeállítható és ellenőrizhető forráshalmaz jött létre, amely révén a szakirodalmi háttérrel egyeztetve megismerhető és feltérképezhető ezen területek járvánnyal szemben folytatott küzdelme, illetve Perényi Zsigmond királyi biztosi szerepkörének bemutatása és értékelése már a preventív intézkedésektől a járvány kialakulásán keresztül, annak lecsendesüléséig.

A Perényi-iratanyag feldolgozása során arra a megállapításra jutottunk, hogy a királyi biztosi szerepkörének és tevékenységének vizsgálata a járványügyi események bemutatása során bár kiemelt jelentőségű és mindvégig a fókuszban maradt, de nem volt célunk kifejezetten a téma egótörténeti megközelítése, illetve a királyi biztos történeti biográfiai bemutatása a téma megfelelő szintű ismertetéséhez.

III. Eredmények

A dolgozat elsősorban járványtörténeti munkának tekinthető, de több szempontból is kiemelt szerepet kap az intézménytörténet, a közigazgatástörténet, a társadalomtörténet, és a történeti

demográfia is, illetve számos tekintetben ezek határain mozog. A munka főként az északkelet-magyarországi terület, a galíciai határvidék és Máramaros, Szatmár, Ugocsa vármegyékben lezajló kolerajárvány eseményeit, a védekezési eljárásokat, illetve azoknak következményeit ismerteti.

Elsőként a kolerajárvány történetének szakirodalmi áttekintésére került sor. Külön bemutatásra került az európai államokra vonatkozó egyetemes történeti munkákban és a járvány magyar történetírásban való szerepe. Itt szerepet kapott Perényi Zsigmond rövid életpályavázlata, amely a már ismert munkák leltárán kívül levéltári kutatással is kiegészült.

Második lépésben a betegség járványokká alakulásának előzményei és az államhatalmak védekezési mechanizmusai kerültek vizsgálatra. Megállapítást nyert, hogy Európa konzervatív hatalmai a centralizált és határozott fellépést választották, amely elsősorban a külső határok, majd a fertőzött területek lezárásában és az izolációkban nyilvánult meg. A Habsburg Birodalom mintaként szolgált a többi állam számára is, mivel a déli határvédelme, a korábbi pestisjárványokkal szembeni fellépése egy sor bevált eljárásrendet rögzített, amely révén egy alaprendelkezés is létrejött és ez jelentette az alapját a Magyar Királyság területén elindított intézkedéseknek is.

Az értekezés egyik innovációjának tekinthető a kolerajárvány, a létrehozott államhatalmi védekezési eljárások és a következmények időbeli elkülönítése és a kezdeti fázisnak a vizsgálata. A védekezés preventív szakasza a galíciai járványhelyzettől és a királyi biztosok határszélre történő kiküldetésétől ugyanis sikeresnek tekinthető. Ez a korai szakasza a kolerajárvány magyarországi történetének a harmadik fejezetben került kifejtésre. Mivel a járvány legjelentősebb hatásai elsősorban a társadalmi következményekben érhető tetten, ezért sor került a járványveszéllyel elsőként szembesülő északkeleti régió társadalmi és gazdasági helyzetének bemutatására is.

A korábbi kutatások és a magyar történetírói munkák jelentős része a járvány 1831 júniusi kitörésétől vizsgálja az eseményeket. A Galíciában júniusban hirtelen robbanásszerűen terjedő járvány a határzárak újbóli megerősítését és a biztosok ismételt kiküldését eredményezte. Perényi királyi biztosságának az első szakasza így tulajdonképpen egy megszakítással további két szakaszra bontható: a júniusi újbóli kiküldéstől a július 12-i országos körzetesítésig, illetve attól a szeptemberi visszahívásig. A védekezés visszaállt a korábbi kerékvágásba, de immáron a betegség megjelenésével sikertelenek voltak a belső lezárások és elkülönítések. A helyzet kezelése egy új fázisba lépett. A kutatási területünk innentől elsősorban már Perényi Zsigmond királyi biztosi régiójára fókuszált, viszont az országos eseményekkel és a határok másik oldalán lévő eseményekkel történő párhuzamos

elemzés és összevetés továbbra is fontos szempont maradt. Azt a korábbi általánossá vált tényyszerű állítást, mely szerint a máramarosi só szállító hajósok okozták a járvány Magyarországra történő behozását ugyan cáfolni nem tudtuk, azonban Máramaros vármegye tevékenységét és az északkeleti országrész régiójának mélyebb vizsgálata során arra a következtetésre jutottunk, hogy a vármegye intézkedései nem okolhatók egyértelműen a betegség megjelenéséért, de a kolera terjesztésében a tiszai hajózásnak és a rendelkezések nem pontos végrehajtásának minden bizonnyal szerepe lehetett. Ezt Perényi és a mellette szolgálatot teljesítő Bugát Pál igazgató főorvos vizsgálatai során feltárt esetek is bizonyították.

A rendelkezések és a helybeli védekezés harmonizálása a királyi biztosok feladata volt. Tevékenységüket közel sem lehet általánosan megítélni, míg a kezdeti védekezési időszak sikeres volt, az 1831 júniusától jelentkező megbetegedési hullám összeomláshoz vezetett. Perényi vélekedése szerint a hirtelen és nagy erővel terjedő járványt nagyrészt a lakosság visszas cselekedetei, a rendszabályok be nem tartása, illetve az engedetlenség okozta.

A kezdeti stádiumtól érintett területeken a bezárások hosszú ideje jelentős gondokat okozott. A járvány enyhülésének folyamata során megfigyelhető a védekezés központi narratívájának megváltozása. A társadalmi feszültség, a lezárások által okozott ellátási problémák a hatóságokat az enyhítések irányába terelte. Noha a járvány az ország területén még sok helyen tombolt 1831 augusztusában, azok között a vármegyék között, ahol már jelentkezett a betegség, a teljes lezárásokat megszüntették, a mezőgazdasági munkálatokat szabadabbá tették, a közlekedést egészségesnek nyilvánított helyekről szintén egészséges helységbe útlevelel engedélyezték. Az izoláció visszaszorult a fertőzött házakra, a betegek gyógyítására és a megfelelő ellátására. Perényi királyi biztosi teendőinek egyik fő kérdésköre ebben a szakaszban a máramarosi só szállításának és eljuttatásának biztosítása lett a régió központjaiba.

A járvány elleni küzdelemben fontos szerepet játszó egyházi tevékenységnek, illetve a felkelések, valamint a járvány demográfiai hatásainak vizsgálatára is kiterjedt. A védekezési feladatok irányítása és végrehajtása az ország szinte teljes területén jelentkező járványhelyzetben már tűzoltásnak tekinthető, a lakosság életkörülményeinek biztosítása, az ellátási problémák vették át a központi szerepet. A több hétig tartó bezárások elégedetlenséget váltottak ki, amely sok helyen zavargásokhoz is vezettek. A vizsgált régióban elmaradt a kiterjedt felkelés, amely azzal is magyarázható, hogy Máramarosban a kamarai fennhatóság és a gyéren lakott hegyvidéki területek nem voltak erre alkalmasak, de azzal is, hogy Ugocsában

és Szatmárban is az általános elégedetlenségre válaszként a királyi biztostól is enyhítő rendelkezések érkeztek, illetve Bereg és Máramaros vármegyében jelentős katonaság állomásozott a járványveszély kezdetétől, továbbá ebben a két vármegyében található uradalmak és kamarai birtokok jobbágyait sikerült kordában tartani.

Az 1832 májusában elkészített zárójelentés alapján az járványban érintett helységek száma országos szinten 4806 település: Bereg vármegyében 87, Ungban 91, így a 15-ös királyi biztosi körzetben összesen 178 helység (országos adat 3,7%-a). Máramaros vármegyében 79, Ugocsa 19, Szatmár 51 helység, így a 16-os körzetben összesen 149 település (országos szám 3,1%-a), volt érintett. A járvány negatív demográfiai hatásai országos szinten rendkívül jelentősek voltak. Ha a hivatalos statisztikák nem is pontosak, a több mint félmillió megbetegedés és közel negyedmillió halálos eset súlyos következményeknek tekinthető. A morbiditás, vagyis a lakosságszámhoz viszonyított megbetegedési arány a Bereg és Ung vármegye alkotta királyi biztosi körzetben 2,59; Máramaros, Szatmár és Ugocsa körzetében pedig 0,63. Az országos 5-ös morbiditási arány így az általunk vizsgált területen jelentősen az átlag alatt maradt. A betegségben elhunytak száma Beregben 680, Ungban 2295, így a körzetben az országos halálozási szám 1,2%-a; Máramarosban 468 fő, Ugocsában 110 fő, Szatmárban 787 fő, így a 16-os körzetben összesen 1365 fő halt meg kolerában, amely az országos arány közel 0,6%-a. A kolerába esett betegek 44%-a elhunyt, ilyen letalitási arányszámok tapasztalhatóak Európa más területein is. Ugocsa vármegyében ez 64,7 % volt, amely igen magasnak mondható az országos átlaghoz. Szatmár 42,8%, Máramaros 35,2%, de a körzet egységes 40,9 %-os aránya így is az országos átlag közelében, némileg az alatt maradt. Bereg 52,2% és Ung 49%-os letalitási arányszámai nem kiugróan magasak, de némileg az országos átlag fölött voltak. Az általunk vizsgált területeken megállapíthatjuk, hogy jelentősen enyhébb lefolyása volt a járványnak az ország többi területéhez képest.

Az első kolerajárvány elleni védekezés során sok esetben jelentős fejetlenséget lehetett tapasztalni, már a korabeli vezető személyiségek is számos kritikát megfogalmaztak. Nehezen lehetett értelmezni, pontosan ki, milyen szerepkörben és milyen felhatalmazással intézkedik a kór terjedésének megakadályozásában. A járvány elleni védekezésben azonban minden személynek, aki akár hivatalból, akár egyéni megbízásból, vagy önkéntesen vett részt, rendkívül fontos szerepe volt, hogy gátat szabjon a járvány terjedésének és annak leküzdésében rendkívül sokan embert próbáló munkát végeztek.

Megállapítható, hogy Perényi különösen nagy odaadással végezte a rá bízott feladatát, jelentős helyismerettel rendelkezett, otthonosan mozgott ezen a terepen. A központi utasítások

betartását viszont minden esetben végre kellett hajtania és azt a vármegyei igazgatással, a koleraügyi bizottságokkal is betartatni. A királyi biztosi intézmény kolerajárvány alatti komparatív elemzését a kutatási eredmények nem tartalmazzák, viszont a szerepkör és az azt betöltő személyek összehasonlításához és további kutatásaihoz a munka hozzájárulhat. Ismert, hogy némely királyi biztos minden intézkedést szigorúan megkövetelt és ellenőrzött, míg mások nem is tartózkodtak a rájuk bízott területen. Az értekezés Perényi Zsigmond személyén egy olyan eddig kevésbé kutatott és feltárt tisztség ismertetését tartalmazza, amely eddig nem került a történeti kutatások fókuszába. A Perényi Zsigmond királyi biztos fennhatóságára bízott területek járványtörténeti eseményeinek vizsgálata pedig az 1831-es kolerajárvány ismeretanyagait gazdagíthatja.



Nyilvántartási szám: DEENK/468/2023.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Dancs György
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10064636

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (3)

- Dancs, G.:** Az első kolerajárvány elleni védekezés szereplői Magyarországon.
In: Társadalomtudományi tanulmányok. Szerk.: Molnár D. Erzsébet, Molnár Ferenc, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és "RIK-U" Kft., Beregszász-Ungvár, 111-133, 2021. ISBN: 9786177868643
- Dancs, G.:** Északkelet-Magyarország története 1790-től 1914-ig: A nemzeti ébredés kezdetétől a reformkor végéig.
In: Kárpátalja története : Örökség és kihívások. Szerk.: biz. Brenzovics László, Braun László, Szakál Imre, Szamborovszkyné Nagy Ibolya, II. RF KMF - "RIK-U" Kft., Beregszász-Ungvár, 237-273, 2021. ISBN: 9786178046217
- Dancs, G.:** A királyi biztosi intézmény az 1831-es kolerajárvány idején Perényi Zsigmond biztos példáján.
In: "Így maradok meg hírvivőnek..." : in memoriam Soós Kálmán : tanulmányok Soós Kálmán emlékére. Szerk.: Szamborovszkyné Nagy Ibolya, PoliPrint, Ungvár, 66-74, 2012. ISBN: 9789662595222

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

- Dancs, G.:** Az első kolerajárvány elleni védekezés kezdeti sikerei 1831 elején Északkelet-Magyarországon.
Tört. tanulm. 27, 74-94, 2019. ISSN: 1217-4602.

Magyar nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (2)

- Dancs, G.:** Közegészségügy és orvosi eljárások az 1831-es kolerajárvány idején Bereg vármegyében.
Limes. 5, 163-177, 2018. ISSN: 2411-4081.
- Dancs, G.:** Az 1831-es kolerajárvány és Perényi szerepe az ellene folyó harcban.
Acta Beregsasiensis 8 (2), 253-264, 2009.





Idegen nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (1)

7. **Dancs, G.:** Halychyna and the first cholera epidemic.

UCHNIS. 35, 39-51, 2022. ISSN: 2223-1196.

DOI: <http://dx.doi.org/10.33402/ukr.2022-35-39-51>

Magyar nyelvű konferencia közlemények (1)

8. **Dancs, G.:** Demográfiai helyzetkép Északkelet-Magyarországon az 1831-es kolera-járvány idején.

In: Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok : nemzetközi földrajzi konferencia : tanulmánykötet / szerkesztőbizottság

Berghauer Sándor; Dávid Lóránt Dénes; Dnyisztrjanszkij Miroslav; Fodor Gyula; Gergely Livia; Gönczy Sándor; Izsák Tibor; Mocá Andrij; Molnár D. István; Molnár József; Nagy Tibor; Oláh Natália; Papp Géza; Sass Enikő; Scsuka Halina; Tóth Attila; Vince Tímea; Virván Olga, RIK-U Kft., Ungvár, 73-81, 2020. ISBN: 9786177868124

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2023.10.18.

